

DE SMÅ NATIONERNAS FÖRTRAMPANDE

NÄR esterna kallades till Moskva för att underteckna tvångskontraktet, lära de hemmavarande, ängsliga för avtalets innebörd, ha känt det, som om de kommit in i ett mörkt rum och hört, att en vilt främmande befann sig där. Ty samma rädsla och ångest bemäktigade sig dem. Så har en estländare skildrat stämningen i ett brev till Sverige. Måhända blandades fruktan med en nypa mänskligt medlidande, när de ryska matroserna med sovjetstjärnan på ärmen började visa sig i Tallinn. Kolchosernas magra diet avspeglades i deras bleka ansikten; beklädnaden tillhörde icke det tjugonde århundradets fina konfektion, och deras fåvitska tro, att den högst vardagliga butiksskyltningen blott kunde förklaras som en till ryssarnas ära anordnad »expo», vittnade icke särdeles fördelaktigt om geografiundervisningen i Sovjetryssland. Med den finska rasens förmåga av bister humor skola esterna efter ryssinvasionen i sin resignation och sitt hopp ha tagit sin tillflykt till en anekdot: Den gamle Petrus har — berättas det sålunda — efter en studieresa till jorden återvänt till himlen; Gud frågar honom, vad som tilldrar sig på jorden, varpå Petrus svarar: allt är mobilisering, strid och evakuering, blott en liten stat vid Östersjön gör ingenting liknande utan bygger bostadshus. Då utbrister Gud: det är naturligtvis esterna, som ännu en gång blint lita på mig och tro, att jag skall hjälpa dem!

När budet från Moskva kom till Finland, följde finländarna icke esternas exempel att lita blott till försynen. De följde i stället visdomsordet, att hjälp dig själv, så hjälper dig Gud. De följde också, kan det sägas, det stimulerande turkiska exemplet, både i fråga om seg uthållighet och kallblodig motspänstighet.

Vi skola här ej närmare dröja vid de olika faserna i Moskva-förhandlingarna eller vid Finlands försvarsberedskap. I Svensk Tidskrift äro i föregående och detta häfte publicerade tvenne föredrag hållna i Sverige av framskjutna finlandssvenskar, rektor Eirik Hornborg och professor Hugo E. Pipping. Bägge föredragen

äro märkliga vittnesbörd om den anspänning och den viljekraft, som i ett historiskt ögonblick prägla den finländska nationen och höljt den med ära. Ur dessa dokument liksom ur alla de glimtar in i det på fältfot ställda Finland, som genom radion eller anorledes givits, framlyser en kämpande patriotism, mäktig nog att även hjälpa oss svenskar, som länge varit beati possidentes, att i hela dess vidd fatta innebörden av äkta fosterländsk hänförelse. På annan plats i detta häfte belyses även det problem, som diskuteras där två eller tre äro församlade: det lilla Finlands utsikter att i yttersta fall försvara sin frihet mot stormakten.

Den spontana hyllning, som vid de fyra nordiska statschefernas möte i Stockholm ägnades åt president Kallio, lade bättre än ord i dagen de känslor för Finland, som i dessa dagar besjåla Sveriges folk. Alla förnummo hurusom Finland trots det skiljande språket var en av den nordiska kulturkretsens fyra nödvändiga hörnspelare, ja, att Finland på grund av sin sammanbitna livsvilja var den kanske minst anfrätta och mest solida av dem. Den nordiska tanken visade sina djupa rötter i folkets medvetande och framstod i motsats till den gamla skandinavismen icke längre såsom ett exklusivt officiellt eller akademiskt bankettfenomen. Även ur det finska folkdjupet ha vågor av nordisk samhörighet denna höst vällt fram med förut osedd styrka.

Under det »nervkrig», som Sovjet förklarar Finland och som måhända kommer att räckta till våren, borde ingen meningsskiljaktighet behöva råda i Sverige om vår plikt att stödja Finland så mycket det överhuvud kan vara för vår egen trygghet möjligt och så mycket Finland har behov därav. Denna hjälp kan avse livsmedel, krediter eller annat materiellt bistånd. Ej minst betydelsefullt är, att Sverige och övriga skandinaviska stater ge sin brodernation i öster allt det diplomatiska stöd, som det samlade Norden kan erbjuda. Likaledes måste uttryck ges åt den förhoppningen, att insamlingen till hjälp åt evakuerade i Finland organiseras på ett mer planmässigt sätt och så, att det göres vederligt, att Nordens övriga folk och icke minst Sveriges genom offervilja böra betyga nordisk solidaritet med Finlands hårt prövade folk.

De möjligheter, som Sverige i händelse av en rysk-finländsk konflikt skulle äga att ännu aktivare ingripa vid Finlands sida, bedömas olika, särskilt alltefter skiftande meningar om det ovissa läget i söder och sydväst. Inför de kommande, troligtvis långt utdragna förhandlingarna och så länge man in i det sista vill

hoppas, att Finland utan strid skall förmå bevara sin fulla frihet, nyttjar det föga att dryfta dessa möjligheter. Även Sverige får liksom Finland avbida krisens utveckling och utlösning. Det måste dock riktas en varning till dem, som redan tyckas ha fått för sig, att Finland ridit ut stormen eller att saken — framför allt efter Molotovs tal — ej längre skulle angå oss. I dessa tider ha pakter och utfästelser ofta visat sig värda mindre än noll, och redan ha under detta krig levererats så många överraskningar och kupper, att ingen kan vara i stånd att skönja fortsättningen. Endast tack vare sin starka stridsberedskap ha sådana stater som Belgien, Holland, Schweiz, Turkiet, Rumänien och Finland ännu undgått att kränkas och förtrampas. Även vi svenskar måste inse, att en stilla tro på försynen eller en utåt affischerad defaitism icke inge någon respekt, ty de höra ej hemma i denna våldets tid. En psykisk vakthållning är nu lika viktig som neutralitetsvakten.

Sovjetryssland, som ingen veterligen tänkt angripa, har kallat sitt framträngande mot väster för en defensiv mot kapitalismens imperialism. Samtidigt har även nationalsocialismens Tyskland genom d:r Ley velat lägga tyngdpunkten på det socialistiska inslaget i nazismens politik, för att på så sätt ge sitt krig en anti-kapitalistisk spets. Vilket bedrägligt namn denna nyimperialism än må tarva i propagandan, har den redan skapat ett det allvarligaste hot mot de neutrala länderna. Handelskrigets hänsynslöshet från ömse sidor är ett annat medel att förvandla fria stater till beroende eller rent av till ett slags protektorat. Under en tidsrymd av halvtannat år ha ej mindre än sex stater helt eller delvis förlorat sin suveränitet, vare sig de ockuperats eller stycats eller gjorts till drabantstater. Den defensiva baltiska ententen höll ej, när Estland, Lettland och Litauen en efter en expedierades. Belgien, Holland, Schweiz, Turkiet, Rumänien och Finland ha hittills motstått trycket. Alla kämpa de för neutralitet och oberoende, för en liten nations rätt att fritt och oförkränkt få leva sitt eget liv. På den slutliga framgången av deras motstånd beror övriga neutrala staters öde eller den grad av oberoende, som framdeles kan beskäras oss. Eftersom Finland står oss närmast, är dess beundransvärda motvärn också en förpostfäktning för Nordens rätt att utan hot få njuta sin historiska frihet obesuren.